

Kumbukumbu la Torati: Utangulizi: Maudhui, Muundo, na Mada

Kipindi cha 1; Dkt. Cynthia Parker

Huyu ni Dkt. Cynthia Parker na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hii ni kipindi cha 1: Utangulizi: Maudhui, Muundo, na Mada.

Utangulizi

Asante kwa kujiunga nami. Tunafanya mfululizo wa mihadhara kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Jina langu ni Cindy Parker, mimi ni profesa katika Seminari ya Theolojia ya Biblia, na Kumbukumbu la Torati ni mojawapo ya vitabu ninavyopenda zaidi wakati wote. Ninajua watu wengi wana mawazo ya awali kuhusu Kumbukumbu la Torati. Mara nyingi ninapokuwa kwenye mgahawa, na ninaandika au kufanya kazi kwenye karatasi za upimaji, na watu wananiuliza ninachofanyia kazi, najua kwa kweli kwamba nikisema Kumbukumbu la Torati, ni kikwazo cha mazungumzo. Watu huinamisha vichwa vyao, huinua nyusi na kunitazama kama, kwa nini utumie muda wowote kusoma Kumbukumbu la Torati? Wakati mwingine watu husema: Sijui hata Kumbukumbu la Torati ni nini, na mimi husema, "Naam, ni kitabu cha tano katika Pentateuki." Kisha kuna ukimya, kwa njia isiyo ya kawaida, nami nitasema, "Naam, unajua, moja ya vitabu vinavyochukuliwa kuwa kitabu cha Musa." Kisha Musa kwa kawaida ni kitu ambacho watu wanaweza kukishikilia. Watu wanapofikiria Kumbukumbu la Torati, wanafikiria sheria na vitabu vichafu na vyenye vumbi, wewe ndiye unayeweza kupukuchua vumbi kwenye jalada. Hakuna msisimko wa kujihusisha na kitabu hicho.

Lakini nakipenda kitabu hiki. Acha nikuambie kwa nini. Nadhani kitabu cha Kumbukumbu la Torati ni mojawapo ya mioyo ya Agano la Kale. Kinatupatia

mada zinazoonekana katika sehemu nzima ya Agano la Kale. Kitabu cha Kumbukumbu la Torati ni mojawapo ya vitabu vinne vya Agano la Kale ambavyo vimenukuliwa zaidi katika Agano Jipya. Kwa hivyo, hata kwa watu wakati wa Yesu na baada ya Yesu, Kumbukumbu la Torati lilikuwa muhimu. Walilielewa. Walikuwa wakiishi. Walikuwa wakikipumua. Kinasema kuna kitu cha kuvutia kuhusu kitabu hicho.

Nadhani tunapaswa kutumia muda kujaribu kusikia kitabu hiki. Na nadhani kwamba sisi katika utamaduni wa kisasa tuna mengi tunayoweza kujifunza kutoka kwa kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Tunahitaji tu kukihusisha kitabu kwa masharti yake, si kwa masharti yetu wenyewe. Kwa hivyo, kama tunavyofanya na Biblia nyingi za Kiebrania, kitabu hicho hakikuandikwa kwetu kama hadhira ya kisasa. Kitabu kimeandikwa kwa ajili yetu. Tuna mengi tunayoweza kushiriki na mengi tunayoweza kutumia kuleta katika utamaduni wetu wa kisasa. Kwa kweli, nadhani kitabu cha Kumbukumbu la Torati kitatuonyesha jinsi moyo wa Mungu ulivyo, jinsi Mungu anataka mioyo ya watu wake iwe, na jinsi mtazamo wa kibiblia wa kuwekeza, na kujenga jamii nzuri unavyohusu. Lakini tunahitaji kufanya hivi kwa mujibu wa Kumbukumbu la Torati. Kwa hivyo, tutafanya hivyo katika mihadhara michache ijayo, kwa namna fulani kupata muktadha wetu na mwelekeo wetu kwa kitabu cha Kumbukumbu la Torati.

Nafasi ya Kumbukumbu la Torati katika Pentateuki na Inategemea Vitabu vya Kihistoria

Kwa hivyo, kama utangulizi tu, hebu tuangazie baadhi ya mambo ambayo Kumbukumbu la Torati linatupatia. Kwa hivyo, tunapofika kwenye Kumbukumbu la Torati tunaposoma Pentateuki, ikiwa unasoma moja kwa moja kutoka Mwanzo hadi Kumbukumbu la Torati, utagundua kuwa simulizi la Kumbukumbu

la Torati linapungua sana. Kwa hivyo, ikiwa umekuwa ukisoma tangu Mwanzo, umekuwa ukipiga hatua kubwa kubwa kupitia wakati, hata kupitia nafasi. Simulizi limekuwa likihama kutoka Mesopotamia hadi nchi , hadi Misri na kurudi. Tumekuwa tukifuatilia vizazi baada ya vizazi vya watu kwa muda mfupi sana katika Maandiko. Kwa hivyo tuna hatua kubwa sana linapokuja suala la simulizi, na mara tu tunapofika kwenye Kumbukumbu la Torati, tunapaswa kusimama kwa sababu kitabu kizima kimejengwa kana kwamba kinatokea katika sehemu moja, kwa muda gani, hatujui , lakini kimejengwa kama mfululizo wa mahubiri yaliyotolewa kwa watu ukingoni mwa Mto Yordani. Kwa hivyo, tuna muda unaopungua kasi. Kwa hivyo, tunahitaji kusoma Kumbukumbu la Torati kwa njia tofauti kabisa.

Tutagundua kwamba kitabu hiki cha Kumbukumbu la Torati pia ndicho chanzo cha mabadiliko kwetu katika Pentateuki. Kwa hivyo, tuna vitabu vya Pentateuki, au tumekuwa tukifuatilia masimulizi haya ya Mababa wa Mitume, na sasa tutaingia kwenye kile kinachotokea wakati jumuiya hii ya watu inapoingia katika nchi ambayo Mungu ameahidi. Kwa hivyo, kitabu cha Kumbukumbu la Torati kinatumika kama kitabu cha msingi kwetu ili kitutoe kutoka Pentateuki hadi kwenye masimulizi ya kihistoria. Kinatutoa kutoka kwenye hadithi za Mababa wa Mitume hadi kwenye hadithi za jinsi ilivyo kwa taifa la Israeli wanaoishi katika jamii inayojenga ardhi na kuwa na ufalme. Kitabu cha Kumbukumbu la Torati kitakuwa kama kituo chetu cha mpito kwetu.

Kumbukumbu la Torati: Zamani kama Kutoa Mtazamo wa Sasa na Wakati Ujao

Pia tutagundua kwamba Kumbukumbu la Torati litatumia mbinu tunayoipata katika Agano la Kale lote lakini ni jambo ambalo tunapaswa kulijua. Kwa hivyo, Kumbukumbu la Torati linaangalia yaliyopita kama njia ya kuelezea matukio ya leo kama njia ya kutarajia matendo ya siku zijazo. Hii ni njia ya kufikiri ya

Mashariki ya Kati sana. Mashariki ya Kati sasa, katika jamii za kisasa na vile vile katika wakati wa kibiblia, watu hukabiliana na yaliyopita. Kwa kweli, rafiki yangu huko Yerusalemu huwa anasema hivi kwa vikundi vya wanafunzi wanaokwenda kuzungumza naye. Atawaangalia kila mtu chumbani na kusema, "Hakuna Mwisraeli wa miaka thelathini, na hakuna Mpalestina wa miaka thelathini." Na kila wakati kuna wakati wa utulivu na mkanganyiko watu wanapotazama nje ya dirisha na kusema, "Nina uhakika mtu ana miaka 30 huko nje." Na atasema, "Hapana, hakuna mtu mwenye miaka 30. Kila mtu ana miaka 3000." Kwa hivyo, anashiriki wazo hili kwamba kila mtu ana mawazo yanayokabili yaliyopita.

Kwa hivyo, hili ni jambo la kibiblia sana, na Kumbukumbu la Torati hufanya hivi. Ni kinyume kidogo kwetu. Ukiwa Amerika Kaskazini au Ulaya, kuna kitu kwetu. Tunapenda kukabiliana na wakati ujao. Tunatazama nyuma ya bega letu mara kwa mara ili kushiriki yaliyopita au labda kutazama yaliyopita, lakini huwa tunafikiri, mimi ni mtu wangu mwenyewe. Nitajitengenezea maisha yangu mwenyewe. Nitakimbia na kufuatilia wakati ujao na kuufanya uwe kile ninachotaka.

Hiyo si njia ambayo waandishi wa Biblia au hadhira ya Biblia waliunda mtazamo wao wa ulimwengu. Walikabiliana na yaliyopita kwa sababu unapoangalia yaliyopita, unaangalia kitu fulani. Hili tayari limetokea. Tayari najua ni nini. Matendo ya watu waliokuja kabla yangu yanasaidia kuelezea mimi ni nani hapa, hivi sasa. Ni kwa sababu ya yaliyopita ndipo nilipo. Nami nitaangalia juu ya bega langu na kufikiria kuhusu wakati ujao, lakini nitarudi katika wakati ujao. Nitatembea nyuma hivi lakini nitachukua yaliyopita pamoja nami.

Kwa hivyo, tunahitaji kufikiria hilo na Kumbukumbu la Torati kwa sababu hiyo ni sehemu ya mbinu ya Kumbukumbu la Torati. Kuna marudio ya kukumbuka

mambo yaliyokuja mbele yako kwa sababu hiyo inaelezea wakati wako wa sasa, ambao utaamua jinsi unavyopaswa kuitikia mambo yajayo.

Kumbukumbu la Torati Kwenye Mpaka/Mpaka wa Nchi: Kurudi Nyumbani na Kutunza Makazi

Kwa hivyo, basi tuna jambo letu la mwisho, tuna watu mpakani. Sasa nadhani sehemu hii inavutia sana kwa sababu jinsi kitabu cha Kumbukumbu la Torati kilivyoandikwa ni kwamba kila mtu amekuwa akizurura jangwani pamoja na Musa. Wanafika moja kwa moja ukingoni mwa Mto Yordani. Musa anainuka kutoa mahubiri kwa watu, na watu wanaangalia nchi ambayo Musa anaendelea kusema, "Mungu anawapa ninyi nchi hiyo kama urithi." Wanaangalia nchi, lakini hawako katika nchi hiyo. Kwa hivyo, uzoefu wao wa haraka ni kuzunguka jangwani , lakini wanajiandaa kuingia katika kitu kipya. Kwa hivyo, ni watu mpakani.

Pia ni watu walioko mpakani kwa sababu una hadithi za nchi hiyo kuwa nchi ya ahadi ambayo Mungu aliahidi kumpa Ibrahimu, Isaka, na Yakobo. Kwa namna fulani, unahisi kama kurudi kwako nyumbani; unakuja mahali hapa, na umesikia hadithi kuhusu hadithi za mababu zako wakuu zikitokea katika nchi hii. Na kwa hivyo, kuna kurudi nyumbani. Kuna hisia kwamba sisi ni wa hapa. Lakini pia kuna hisia ya kuwa na makazi. Kama vile hatujawahi kufika hapa hapo awali. Sijui inaonekanaje zaidi ya kilima kimoja ninachoweza kuona mbele yangu. Na kwa hivyo, tunaenda mahali hapa kuunda kitu kipya, na mahali hapo patatoa amri na kudai kwamba tujenge aina tofauti kabisa ya jamii kuliko kile ambacho tumekiona wakati huu wote tumekuwa tukizunguka-zunguka jangwani.

Kwa hivyo hisia hii ya kuwa karibu, ni hisia ya kuwa karibu na kitu kipya. Hapo ni mahali pa kutisha kuwa, na pia ni mahali pa kusionua sana kuwa.

Ninapenda kuelezea Kumbukumbu la Torati ni kama kocha anayeileta timu pamoja kwenye chumba cha kubadilishia nguo wakati wa mapumziko. Tayari wamekuwa wakitangatanga. Wamekuwa wakifanya kitu kinachoitwa maisha pamoja kama taifa, wakiwa na agano na Mungu. Kulikuwa na jaribio moja la awali la kuingia katika nchi lililoshindwa. Nao walishindwa, na kwa sababu hiyo, wamekuwa wakitangatanga jangwani. Na kwa hivyo, sasa tuna hotuba hii kubwa ya kufurahisha kutoka kwa Musa. Njoooni, watu, unganisha pamoja. Hapa kuna fursa yako ya pili ya kuingia. Isipokuwa wakati huu, unapoingia, unahitaji kukumbuka.

Kukumbuka katika Kumbukumbu la Torati

Na hivyo kitabu cha Kumbukumbu la Torati kinarudia-rudia neno "kumbuka." Kumbuka wewe ni nani kama watu wateule wa Mungu. Kumbuka Mungu wako ni nani. Na kumbuka kwamba amekupa nchi hii. Kwa hivyo, kimsingi, ni Musa akichukua timu yake na kusema, tukabiliane na yaliyopita. Tukumbuke yale ambayo tayari tumejifunza, na tuyachukue na tuyaende nayo katika sehemu hii mpya kabisa tuliyo nayo.

Nchi Nzuri Kama Edeni Inayowezekana

Pia tutagundua kuwa sehemu ya mazungumzo ya kufurahisha ni aina hii kubwa ya mawazo ya vitendo kuhusu jinsi nchi hii inaweza kuwa. Kwa hivyo, wanapoingia katika nchi hii, ni uwezo gani uliopo hapa? Na kwa hivyo, moja ya mada ninayopenda kuelezea katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati ni kwamba kuna uhusiano mkubwa sana na masimulizi ya uumbaji katika Mwanzo 1 na 2. Kwa hivyo, tukikumbuka sehemu ya mwanzo kabisa ya hadithi, masimulizi haya ya uumbaji yote yanahusu jinsi muundo wa Mungu unavyoonekana? Mungu anapobuni tangu mwanzo, mpangilio na muundo anaouangalia ni upi? Hilo ni zuri sana.

Kwa hivyo Kumbukumbu la Torati linaazima baadhi ya lugha hiyo ya uumbaji na kusema, unajua nini, nchi hii unayoingia, ina aina hiyo ya uwezo wa kuwa nzuri sana. Nchi ina fursa ya kuwa Bustani nyingine ya Edeni.

Kumbukumbu la Torati halisemi kwamba nchi hii ni Bustani ya Edeni. Halisemi kwamba hizo ziliunganishwa kwa njia hiyo. Halisemi kwamba nchi hii ndiyo mahali ambapo Edeni ilitokea. Si hivyo. Linasema kwamba nchi hii ina uwezo fulani, kwa hivyo kama vile Mungu alivyoumba mahali pa ajabu palipojaa wanyama, mimea, ilikuwa aina sahihi ya muktadha, kisha anawachukua watu na kuwaweka katika muktadha huo, na kusema wekeza katika muktadha huu kwa njia ambayo inanifanya nijivunie na kunifanya niwe na furaha. Na katika muktadha huo, Mungu anaishi na watu.

Vivyo hivyo, ardhi hii. Tayari imejaa. Ina mimea. Ina kila kitu unachohitaji. Ingia, itunze, itunze kwa njia ambayo ninaweza kuishi nawe kwa amani, na sote tunaweza kuangalia hilo pamoja na kusema, "Hilo ni zuri sana."

Kwa hivyo, Kumbukumbu la Torati lina maono haya kwa watu waliokwama mpakani nje wakijiandaa kuingia katika nchi.

Shughuli za Musa

Sasa kuna mambo kadhaa tutakayoyapata kama maudhui ya msingi yaliyo katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Kwa hivyo, tutaona kwamba kuna seti nzima ya mahubiri, na tuna vipande kadhaa vya mashairi na nyimbo kadhaa nzuri sana, nyimbo za zamani za Kiebrania. Na ndani ya maudhui hayo, tungepata shughuli za mwisho za Musa. Kwa hivyo, tulitambulishwa kwa Musa huko nyuma katika Kutoka. Tumekuwa tukifuatilia matendo ya Musa, uwezo wake wa uongozi, na jinsi anavyoingiliana na watu katika Kutoka na Hesabu na sehemu za Mambo ya Walawi. Na sasa, tunafika kwenye Kumbukumbu la Torati, na tunapata sehemu ya mwisho kabisa ya shughuli za Musa maishani.

Kuhamisha Uongozi kutoka kwa Musa hadi kwa Yoshua

Tutagundua kwamba kuna uhamisho wa uongozi kwa sababu Musa haendi katika nchi pamoja na watu; Yoshua anaingia. Na kwa hivyo, kuna uhamisho rasmi wa uongozi ambapo upako huu wa uongozi unatoka kwa Musa hadi kwa Yoshua. Kisha Yoshua atatupeleka katika nchi na atatuongoza kutoka kitabu cha Yoshua hadi katika masimulizi mengine ya kihistoria. Kwa hivyo, tuna uongozi huo wa uhamisho ambao utatokea.

Kuelezea Sheria

Tuna uandishi wa hotuba, au tunaweza kusema uandishi wa maelezo ya sheria. Kwa hivyo, sehemu ya Kumbukumbu la Torati, kusudi ni kumfanya Musa asimame na kuwaelezea watu. Tulipokea sheria hii kwenye Mlima Sinai. Sheria hii itamaanisha nini kwetu tunapoendelea kuwa watu wasio na shughuli nyingi katika nchi fulani ambayo Mungu ametupa? Kwa hivyo, hiyo inamaanisha nini? Ni maelezo ya sheria. Na sehemu hiyo huandikwa, au Kumbukumbu la Torati linatuambia kwamba sehemu hiyo itaandikwa. Na kisha, bila shaka, mwishoni kabisa, sura yetu ya mwisho ya Kumbukumbu la Torati inashughulikia kifo cha mwisho cha Musa.

Mandhari za Mungu: Mungu kama Mzazi Anayejali na Mtoa Agano

Sasa, kuhusu mada, tumezungumzia maudhui; hizo ndizo aina za mambo tutakayoona katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Kwa mada tunazoon, nitazigawanya katika mada za Mungu, mada za watu wa Israeli, na mada za ardhi. Kwa hivyo, bila shaka, Mungu ni mmoja wa wahusika wakuu katika kitabu hiki. Kwa hivyo, tutakachogundua ni kwamba Mungu hufanya kama mzazi anayejali. Mara nyingi huelezewa kama baba wa Israeli. Kwa hivyo, Waisraeli wanachukuliwa kuwa mwana wa Mungu. Mungu anaonyeshwa kama mzazi anayejali. Kuna maneno mengi yanayomrejelea kama baba, lakini tutagusa machache ambayo yalimchukulia Mungu kama mama, na yana sifa za mama

pia. Kwa hivyo, tunapata baba huyu mzuri na mama anayemtunza mtoto wao. Kwa hivyo, tunamwona Mungu huyu kama mzazi. Pia tunaona kwamba Mungu ndiye mtoaji wa sheria za haki.

Sasa, hili pia ni jambo ambalo nadhani ni zuri kwa sababu tunafikiria sheria watu wanaposikia neno hilo "sheria," na ikiwa una mkondo wa uasi ndani yako, ambao mimi nina mkondo wa uasi ndani yangu, wengi wetu tunao; tunafikiri sheria zimekusudiwa kuvunjwa. Lakini hiyo si sheria jinsi Biblia ya Kiebrania inavyozungumzia sheria. Torati, sheria, inapaswa kutafsiriwa kuwa kitu kilicho karibu na "mafundisho." Ninachopenda kusema, ingawa ni kidogo tu, ni kwamba sheria ni maagizo bora ya Mungu ya jinsi ya kuunda ubinadamu unaostawi mahali alipowapa wawe. Hiyo ndiyo Sheria. Ni zawadi ya Mungu kwa watu wake. Unafanikiwaje? Unastawijeje kama mwanadamu. Sheria hizi ndizo za kukusaidia kuelewa jinsi ya kufanya hivyo. Kwa hivyo, Mungu ndiye mtoaji wa sheria za haki. Kwa hivyo, moja inayounda usawa miongoni mwa watu wake na moja inayoangalia maumbile, na pia kwa watu.

Pia tunajifunza kwamba Mungu yuko pamoja na watu wake na kwamba kuna harakati watu wanapotoka nyikani na kuingia katika nchi. Mungu anatembea na watu wake. Kwa hivyo, kuna uhusiano. Ni uhusiano wa kujali ambao Mungu anao na watu wake. Na tunaona kwamba Mungu ni aina ya Mungu ambaye yuko tayari kuingia katika agano la kisheria na watu wake. Kwa hivyo, unaweza kuita utiaji saina wa agano katika Mlima Sinai , baadhi ya watu wanauona kama mkataba wa ndoa; Mungu huyu na bibi arusi wake wakiungana. Unaweza kuufikiria kama mkataba wa kifamilia. Agano hili linamwonyesha Mungu kama baba, na anaunda uhusiano wa kifamilia wa uana na watu wake. Lakini ni jambo la kushangaza kwamba Mungu anaingia katika aina hiyo ya muunganisho wa agano na watu wake.

Kwa kweli, wazo kwamba Mungu anaingia katika agano na anaonekana, hata katika muundo wa kitabu cha Kumbukumbu la Torati, ambapo kitabu chenyewe kinaonekana kuwa na muundo wa mkataba, na tutafikia hilo baada ya muda mfupi. Kwa hivyo hiyo ni picha nzuri sana ya Mungu tunayoipata katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati.

Mandhari ya Watu wa Israeli

Pia tunajifunza mambo machache kuhusu watu wa Israeli. Kwa hivyo, tunaona kwamba watu wanatarajiwa kumjibu Mungu huyu mwenye neema na upendo. Kuna mwitikio unaotarajiwa kwake. Kwa hivyo, ndiyo, Musa anapozungumza na watu na wanakabiliiana na yaliyopita, na wanaandika na kukumbuka mambo yote ambayo Mungu amefanya. Wanafanya hivyo kuelezea kwa nini wako katika hali waliyo nayo sasa hivi na kudai mwitikio. Kwa hivyo, sio tu tukumbuke kile ambacho Mungu amefanya na kupokea neema hiyo. Ni kupokea, na kisha, ni njia gani sahihi ya kumpenda Mungu kama malipo?

Kwa hivyo, ikiwa hatufanyi ili kupata upendo wa Mungu, tayari tumepokea upendo wake. Tunaweza kuona hilo hapo awali. Lakini ni kwa njia gani tunaweza kuitikia ili kumpendeza na kuonyesha upendo wetu kwa Mungu?

Kwa hivyo, wanapokea neema, lakini hakuna hata moja kati ya haya linalotokana na matendo yao wenyewe. Kwa hivyo, hii ni mada nyingine katika Kumbukumbu la Torati. Kumbukumbu la Torati lina upande mdogo wa shavu ambapo mara nyingi huzungumzia "Usifikirie kwamba zawadi hizi zote na vitu hivi vyote ambavyo umepokea, nchi hii kubwa unayoingia ambayo ina uwezo wa Edeni , usifikirie kwamba hiyo ni kutokana na chochote ulichofanya hapo awali ili kuipata. Haina uhusiano wowote na wewe. Kwa kweli, umekuwa mwasi sana. Huna historia kubwa zaidi, na bado, Mungu bado yuko hapa. Mungu bado

anakupa kitu." Lakini kuna utambuzi huu kwamba unapokea kibali kwa sababu Mungu ni mwaminifu, lakini unatarajiwa kumjibu kwa njia fulani.

Pia tuna mada hii nzuri sana kuhusu Israeli na mataifa. Kwa hivyo, kitabu hiki cha Kumbukumbu la Torati kimeandikwa kwa ajili ya watu. Muundo wake wote ni Musa akitoa mahubiri kwa watu, mazungumzo ya kuwatia moyo ili wajiandae kuingia katika nchi hiyo. Ni kwa ajili yao. Kina uhusiano mkubwa na historia yao wenyewe, simulizi lao wenyewe, na Mungu wanayemtumikia. Lakini kuna mkondo mdogo wa mataifa mengine yanayozunguka Israeli. Israeli itakuwa na uhusiano na mataifa hayo mengine. Na ni nini? Na kwa hivyo tunaona, kwa kweli, tutaona katika sura chache za kwanza za Kumbukumbu la Torati, kwamba ingawa Mungu amechagua Israeli, na ingawa kitabu hiki kinawalenga Waisraeli, Mungu kwa kweli anawaangalia watu wote. Na kwa hivyo, kuna kitu kuhusu jukumu ambalo watu wanalo la kumjibu Mungu, kuwa waaminifu kwa agano lao na Mungu, ambalo kwa kweli ni kwa faida ya mataifa mengine yanayowazunguka. Kwa hivyo, tutaona hilo pia.

Mandhari ya Ardhi

Na kisha ningesema mada ya mwisho na ya mwisho ambayo tutaona katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati ni nchi. Hii "mahali," ni muhimu. Kwa kweli hii ni mada ngumu sana kwa watu katika miktadha ya kisasa kuelewa, na kuelewa umuhimu wa, kwa sababu ikiwa unaishi katika jamii ya kisasa, labda unaendesha gari hadi dukani, labda unadhibiti kiyoyozi nyumbani kwako, au unapasha joto nyumba yako wakati wa baridi. Tunaenda dukani, na tunapata mazao kutoka kote ulimwenguni, dukani. Teknolojia inaturuhusu kuungana na watu kote ulimwenguni. Na kwa njia fulani, ingawa yote hayo ni ya ajabu, sitaki kuacha marupurupu yoyote kati ya hayo, lakini moja ya changamoto zinazoleta ni kwamba inatufanya tusijue sana sifa za mahali tunapoishi.

Kwa hivyo, katika nyakati za kisasa, wakati mwingine huwauliza

wanafunzi darasani mwangu. Je, unajua kama duka la mboga liko juu au chini kutoka nyumbani kwako? Na isipokuwa unatembea kuelekea duka la mboga, labda hujui kama liko juu au chini. Hilo sio uzoefu wa watu wa kale hata kidogo.

Watu walielewa ardhi yao. Waliishi kutokana na ardhi yao. Kuishi maisha ya kujikimu kulimaanisha kwamba walihitaji kuunganishwa kwa karibu na kila inchi ya udongo kwa sababu mazao yanayozalishwa na udongo huo au mashimo ya kunyweshea maji jangwani ambapo wanaweza kuwapeleka kondoo na mbuzi wao ndiyo nguvu yao ya uhai. Wanategemea kujua ardhi kwa undani.

Kwa hivyo, ardhi ni mhusika mwingine katika Biblia, na mara nyingi tunaipuuza, na tunajifanya haipo. Tunaisoma kama mandhari, kana kwamba ni skrini tu ambayo kitendo muhimu kinafanyika mbele yake. Lakini mahali ni muhimu.

Sasa labda unajua hili kwa hisia kwa sababu kama ningekuonyesha picha ya mtu anayeishi katika eneo la milimani, ungejua mavazi yake ni tofauti. Labda hula aina fulani ya chakula. Shughuli wanazofanya wakati wa mwaka, iwe ni kupanda milima wakati wa kiangazi au kuteleza kwenye theluji au kupanda theluji wakati wa baridi, ni tofauti sana. Uwezo wa kuingia ndani kabisa ya moyo wa milima ni mgumu sana. Huwezi kuungana vizuri na ulimwengu wa nje.

Sasa hiyo itakuwa tofauti sana na kuonyesha picha ya mtu anayeishi pwani au katika jamii ya ufukweni. Shughuli zao ni tofauti tu; kuna maji mengi zaidi, kucheza michezo, boti za tanga au ski za majini, au kupiga mbizi kwa kutumia scuba. Kuna jamii za ufukweni ambazo zina hisia tofauti kabisa kwao. Aina ya mikahawa waliyonayo iko nje. Muunganisho wao na ulimwengu wa nje huwa wazi zaidi na mpana. Tunajua hili kwa njia ya asili; tunashindwa tu kulirudisha kwenye maandishi pamoja nasi.

Na kwa hivyo sehemu ya kile tunachohitaji kufanya, tunapojifunza kitabu cha Kumbukumbu la Torati, ni kusoma nchi kwa sababu mahali ambapo ni

muhimu sana. Kwa hivyo tutaangalia ramani kadhaa, na nitakuonyesha picha kadhaa ili kutusaidia kushughulika na mahali hapa ambapo Waisraeli waliambiwa kuwa pana uwezo wa kuwa kama Edeni. Kwa hivyo hizi ndizo mada ambazo tutapitia.

Muundo wa Kumbukumbu la Torati

Sasa, muundo wa kitabu sasa tunaanza kukabili masuala magumu. Nitasema moja ya njia ambazo watu huzungumzia miundo ni jinsi kitabu kilivyoundwa, uandishi wa maandishi, au hata uandishi wa maandishi, na haya ni mambo magumu sana linapokuja suala la Kumbukumbu la Torati. Baadhi yao nitahifadhi kwa ajili ya hotuba nyingine. Maswali mengi yanayohusiana na uandishi na madhumuni ya maandishi yanahusiana sana na kanuni ya sheria ambayo imejikita katika moyo wa Kumbukumbu la Torati. Kwa hivyo, tutazungumzia masuala hayo baadaye.

Lakini watu wanapofikiria muundo wa Kumbukumbu la Torati, tutaionaje picha hii kubwa? Tutaigawanyaje na kuelewa jinsi ilivyounganishwa pamoja? Hakuna jibu sahihi. Kuna njia chache tofauti unazoweza kuzifafanua. Kwa hivyo wacha nikupe chache ambazo labda ni baadhi ya maarufu zaidi ambazo utazipata katika maoni mengi yanayohusiana na Kumbukumbu la Torati.

Muundo wa Agano wa Kumbukumbu la Torati

Kwa hivyo, la kwanza ambalo tayari nimetaja, nililitaja tena tulipokuwa tukizungumzia mada za Kumbukumbu la Torati. Hilo lingekuwa agano. Kwa hivyo wazo ni kwamba Mungu ameingia agano na watu wake. Kwa hivyo, tunaweza kuangalia kitabu cha Kumbukumbu la Torati na kusema kimeundwa kama agano.

Sasa labda unauliza, tunajuaje hilo? Acha nikuonyeshe slaidi na kukupa muda wa kuisoma. Na nina uhakika bila mimi kukuambia ni aina gani ya sherehe

inayofanyika, nina uhakika unaweza kusoma maneno haya na kusoma kuhusu matendo ya watu wanaohusika katika agano au makubaliano haya yanayofanywa, na nina uhakika unaweza kuniambia kinachoendelea. Na nilichagua kwa makusudi moja ambayo ina lugha isiyo ya kawaida, labda si ya kitamaduni.

Kwa hivyo, ungesema nini? "Ninakuchukulia kama rafiki na mpenzi wangu." Tayari kwa maneno hayo machache ya kwanza, natumai wengi wenu mlikuwa mnafikiria, ni ndoa. Na kisha mnafika chini kabisa, na ni "Ninakupa pete hii kama ishara," na sote tunaenda. Naam. Najua hiyo ni nini. Tulibadilishana pete. Hii inasikika kama sherehe ya ndoa. Ungekuwa sahihi. Na ulifanya hivyo ndani ya sekunde chache tu kwa sababu fomula hiyo ni rahisi sana kwako. Unaelewa maana yake kwa kuiangalia tu.

Mikataba ya Mashariki ya Karibu ya Kale na Fomu ya Mkataba wa Kumbukumbu la Torati

. Kumbukumbu la Torati linafanana sana. Tuna mikataba ya Wahiti na Waashuri ambayo imepatikana. Kwa hivyo, mikataba ambayo imeandikwa, na kama tulivyoweza kupitia na kujifunza, mikataba ya Wahiti ni ya zamani sana kuliko mikataba ya Waashuri, si sawa kabisa, lakini tunapata mifumo inayofanana.

Kwa hivyo, tunachopata ni kwamba kuna utangulizi, utangulizi. Hivi ndivyo mkataba huu unavyohusu. Hawa ndio wahusika wanaohusika.

Tuna utangulizi wa kihistoria. Kwa kawaida, huo huzungumzia mtu ambaye ni mshirika mkubwa katika mkataba huu; haya ndiyo mambo ambayo mtu tayari amefanya. Kwa hivyo, tuseme mfalme na jiji. Kwa hivyo, suzerain au mfalme, mwenye nguvu, na jiji, ambalo lingekuwa kibaraka au lisilo na nguvu nyingi. Katika utangulizi huo, ungekuwa na mfalme akisema kila kitu ambacho tayari amefanya ili kuanzisha agano hili.

Kisha tutakuwa na masharti. Haya ndiyo yatakayokuwa majukumu ya pande zote mbili. Kwa hivyo, mfalme au suzerain, anaahidi kutoa nini? Kwa hivyo, anaahidi kutuma jeshi lake ikiwa jiji hilo litahitaji chakula, kugawa tena chakula ikiwa jiji hilo linahitaji chakula. Kuna kiwango fulani cha usaidizi wa uongozi kinachoahidiwa. Vivyo hivyo, na kwa kawaida, mzigo hapa unaangukia jiji au kibaraka katika makubaliano. Kwa hivyo, dhaifu wa pande hizo anasema, Ninakubali kukupa asilimia kubwa ya kodi. Tunaahidi kutuma watu wengi vitani nanyi. Tunaahidi kutuma binti katika nyumba ya mfalme, au kuna kila aina ya masharti.

Kisha kuna baraka na laana. Kwa hivyo, haya ndiyo mambo yanayotokea ikiwa agano hili litavunjwa. Au ikiwa agano hili litatimizwa, haya ndiyo baraka unazopata. Kwa hivyo, haya yatakuwa matokeo ya matendo yako.

Kwa kawaida kuna seti ya mashahidi, iwe ni majaji, au wafalme wengine, wakati mwingine miungu huabudiwa. Unaweza kusema, mbingu, nyota za mbinguni. Daima kuna mashahidi wanaohusika.

Na kisha kuna aina fulani ya sherehe ya kuidhinisha. Kwa hivyo, hii ni, wakati kila mtu anapokusanyika pamoja kukumbuka kwamba tumeingia katika agano hili, kukumbuka masharti, kukumbuka baraka. Hebu tuburudishe kumbukumbu zetu hapa.

Kwa hivyo, haya kimsingi ndiyo mifumo tunayoipata katika maagano mengi ambayo yamedumu kwa mamia ya miaka katika Mashariki ya Karibu ya kale.

Tunapofika kwenye kitabu cha Kumbukumbu la Torati, tunaona kwamba kinafuata mpangilio huu vizuri sana. Kwa hivyo, muundo wa Kumbukumbu la

Torati umewekwa ili uonekane kama agano la kale la Mashariki ya Karibu. Halilingani kabisa na mikataba ya Wahiti wala Waashuri, lakini ni karibu vya kutosha kwamba unajua inakopa kutoka kwa utamaduni unaozunguka kusema kitabu hiki ni kama agano ambalo Mungu amefanya na watu wake.

Na kwa hivyo, tunapata utangulizi, utangulizi. Tunapata utangulizi wa kihistoria. Mungu tayari amewafanyia nini watu wake? Ni matukio gani yaliyotangulia? Tunapata sura ya 5 hadi 26, ambazo ni orodha ya masharti ambayo yangekuwa kanuni ya sheria iliyojumuishwa. Ni nini kinachotarajiwa? Mungu anapotarajia jibu kutoka kwa watu wake, linatarajiwa nini?

Kisha tutagundua kwamba tunapata baraka na laana. Tunapofika kwenye sura ya 32, tunaona kwamba kuna mashahidi walioitwa kutazama agano hili kati ya Mungu na watu wake.

Na tuna sherehe ya kuidhinisha. Kwa hivyo, hii imepotoka kidogo, lakini bado ipo katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Kwa hivyo, kama tungekuwa tunaangalia jinsi tunavyoweza kuelewa picha kubwa ya kitabu hiki, tunaweza kukielewa kama agano.

Kumbukumbu la Torati kama Seti ya Mahubiri

Tunaweza pia kuielewa kama seti ya mahubiri. Na hili ni jambo nililotaja pia, hili linarudi kwenye wazo kwamba Musa amesimama pembezoni mwa nchi, kwenye Mto Yordani, pamoja na watu, naye anainuka na kuzungumza. Kuna maneno na vifungu vya maneno vinavyorudiwa kote - mahubiri yanajirudia. Yana ushawishi; ni aina ya hotuba ya balagha ambayo hujenga shauku kwa watu na kurudia mawazo muhimu sana. Tunaweza kugawanya kitabu cha Kumbukumbu la Torati katika mahubiri 5 tofauti. Kwa hivyo, tunaweza kuangalia Kumbukumbu la Torati na kusema, hebu tupitie hili kulingana na kila mahubiri ambayo Musa anayo.

Kwa hivyo, tunapata sura ya 1 hadi 4, 5 hadi 11, 12 hadi 26, 27 hadi 30, na 31 hadi 34.

Mgawanyiko huu huu unaendana vyema na njia ya agano ya kuivunja kitabu pia. Kwa hivyo muundo wa agano unafuata muundo huu pia. Kwa hivyo, unafanana sana.

Kumbukumbu la Torati kama Fasihi

Tunaweza pia kusema badala ya mahubiri; tunaweza kukiangalia kitabu cha Kumbukumbu la Torati kama fasihi, ambapo kinafanana sana. Kwa kweli, mimi huchukua mchanganuo uleule wa sura; tunaziita tu kitu tofauti. Kwa hivyo, kulingana na jinsi nilivyokielezea hapa, tunaona kwamba sura ya 1 na 4, na kisha sura ya 31 hadi 34 ni fremu ya nje. Kwa hivyo, zinaweka muktadha mzima wa kitabu. Sura ya 5 hadi 11 na 27 hadi 30 zinaweza kuwa fremu ya ndani. Kisha lengo la kitabu, sababu nzima ya kuwa kwa kitabu, ni kanuni za sheria hapa katika sura ya 12 hadi 26. Huu ndio lengo la kitabu. Kwa hivyo, tuna kitabu hapa, kwa sababu hii, kuelezea sheria hii.

Hitimisho la Muhtasari

Kwa hivyo, unaweza kuona kuna njia tofauti tunazoweza kuichambua kitabu. Kufanana kati ya vyote, bila shaka. Kanuni ya sheria iko katikati ya kitabu, haijalishi ni kwa njia gani tutaichambua na kuzungumzia muundo wa kitabu.

Lakini jambo moja tunaloweza kusema kwa uhakika, mpangilio wa Kumbukumbu la Torati si wa kubahatisha. Kwa hivyo kumekuwa na uchunguzi wa kina sana wa kitabu na mpangilio wa nyenzo ili kutengeneza kitu kizuri kwa watu kushiriki. Kwa hivyo, hatutaki kupoteza mtazamo wa hilo kwa sababu Kumbukumbu la Torati ni kitabu kilichoundwa vizuri sana, kilichoandikwa vizuri. Sura za sheria ndizo kiini chake. Tunapopitia mihadhara yetu, kimsingi tunafuata muhtasari huu hapa. Ninaweza kugawanya sura ya 1 na ya 3 na

kuzitenganisha kidogo kutoka sura ya 4, lakini tutahusisha kitabu kwa njia ambayo tutaishia kuzingatia muda wetu mwingi hapa katika kanuni za sheria katika sura ya 12 hadi 26.

Huyu ni Dkt. Cynthia Parker na mafundisho yake kuhusu kitabu cha Kumbukumbu la Torati. Hii ni kipindi cha 1: Utangulizi: Maudhui, Muundo, na Mada.